

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkýň **1/ PhDr. A. S.**, bývajúcej vo V. a **2/ maloletej A. S.**, narodenej X., bývajúcej vo V., zastúpenej Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v P., proti žalovanému **Ing. L. S., CSc.**, bývajúcemu v P., v dovolacom konaní zastúpenému JUDr. M. J., advokátkou Advokátskej kancelárie J. so sídlom v P., **o určenie otcovstva a úpravu práv a povinností rodičov k maloletemu dieťaťu**, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp.zn. 8 C 132/2000, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 6. júna 2008, sp.zn. 3 Co 42/2008, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalobkyniam 1/, 2/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Prešov (súd prvého stupňa) rozsudkom z 30. marca 2006, č.k. 8 C 132/00-574 určil, že žalovaný je otcom maloletej žalobkyne 2/. Maloletú zveril do osobnej starostlivosti jej matky – žalobkyne 1/, ktorej zveril oprávnenie i povinnosť ju zastupovať a spravovať jej majetok. Žalovanému uložil povinnosť prispievať na výživu maloletej sumou 2 000,-- Sk mesačne od 26. mája 2000 do budúca, vždy do 25. dňa toho-ktorého mesiaca vopred do rúk jej matky – žalobkyne 1/. Žalovanému povolil zaplatiť dlžné výživné vo výške 93 000,-- Sk v mesačných splátkach po 5 000,-- Sk, splatných spolu s bežným výživným pod následkom straty výhod splátok. Uložil mu aj povinnosť zaplatiť na účet súdu náhradu trov štátu v sume 3 300,-- Sk na účet súdu a žalobkyňi 1/, na účet jej zástupcu, náhradu trov konania v sume 23 956,10 Sk. Maloletej žalobkyňi 2/ nepriznal náhradu trov konania.

Krajský súd v Prešove (odvolací súd), konajúci o odvolaniach účastníkov, rozsudkom zo 6. februára 2007, sp.zn. 3 Co 196/2006 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a o trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na ich náhradu. Odvolací súd tak rozhodol podľa § 219 O.s.p. majúc za to, že rozhodnutie súdu nižšieho stupňa je správne.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, na dovolanie žalovaného, rozsudkom z 22. februára 2008, sp.zn. 5 Cdo 106/2007 zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, keď dospel k záveru, že odvolací súd prejednal vec v neprítomnosti žalovaného, resp. jeho zástupkyne, hoci zástupkyňu žalovaného na pojednávanie riadne nepredvolal, čím žalovanému odňal možnosť konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p.

Krajský súd v Prešove potom rozsudkom zo 6. júna 2008, sp.zn. 3 Co 42/2008 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa vo výrokoch o určení otcovstva, o výchove a výžive maloletej žalobkyne 2/ za obdobie od 26. mája 2000 do 31. augusta 2007 ako vecne správny v zmysle § 219 O.s.p. potvrdil. Súčasne zmenil napadnutý rozsudok v časti o výživnom tak, že zvýšil výživné na maloletú zo sumy 2 000,-- Sk na sumu 4 000,-- Sk mesačne počnúc 1. septembrom 2007, ktoré výživné je žalovaný povinný platiť k rukám žalobkyne 1/ vždy do 25.-teho dňa v mesiaci vopred. Dlžné výživné za obdobie od 26. mája 2000 do 31. mája 2008 vo výške 137 000,-- Sk povolil žalovanému zaplatiť v mesačných splátkach po 10 000,-- Sk splatných spolu s bežným výživným pod následkom straty výhody splátok. Maloletej žalobkyne 2/ náhradu trov konania nepriznal. Žalovaného zároveň zaviazal zaplatiť žalobkyne 1/ náhradu trov konania v sume 34 464,90 Sk a na účet súdu náhradu trov štátu v sume 3 300,-- Sk. Náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie. Navrhol rozsudok odvolacieho súdu, a pre rovnaké vady i rozsudok súdu prvého stupňa, zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania žalovaný vyvodzuje z ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p., tvrdiac, že postupom súdov mu bola odňatá možnosť konať pred súdom. Podľa žalovaného spočíva táto vada konania v tom, že súdy bezdôvodne odmietli vykonať dokazovania tretím znaleckým posudkom na preukázanie či nepreukázanie jeho otcovstva, ako aj vykonanie testov DNA u bývalého manžela žalobkyne 1/. Namietal, že odvolací súd rozhodol bez vykonania náležitého dokazovania aj o výške dlžného výživného.

Mal za to, že sudy pochybili aj pri hodnotení dôkazov. V dôvodoch dovolania podrobne rozoberal skutkový a právny stav veci.

Žalobkyne 1/, 2/ sa k dovolaniu žalovaného nevyjadrili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), skúmal najskôr to, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O.s.p.), a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, voči ktorému takýto opravný prostriedok nie je prípustný.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom vo veciach upravených zákonom o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (vo veci určenie otcovstva, výchovy a výživy maloletej žalobkyne 2/).

Podľa § 238 ods. 4 O.s.p. ale dovolanie nie je prípustné vo veciach upravených zákonom o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov, okrem rozsudku o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí rodičovstva alebo o osvojení.

Podľa citovaného ustanovenia dovolanie teda nie je prípustné ani proti meniacemu rozsudku odvolacieho súdu, ak ním bolo rozhodnuté vo veci upravenej zákonom o rodine. Predmetné ustanovenie proti rozsudku o určení rodičovstva dovolanie síce pripúšťa, to však iba vtedy, ak sú splnené predpoklady uvedené v ustanovení § 238 ods. 1 alebo v ustanoveniach ods. 2 a 3 O.s.p. O taký prípad v časti rozsudku odvolacieho súdu týkajúcej sa určenie otcovstva nejde; odvolací potvrdil výrok rozsudku súdu prvého stupňa o určení otcovstva žalovaného a proti svojmu rozsudku v tejto časti dovolanie nepripustil a odvolací súd sa naostatok ani neodchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v jeho rozsudku z 22. februára 2008 sp.zn. 5 Cdo 106/2007.

Pokiaľ ide o časť rozhodnutia odvolacieho súdu o náhrade trov konania, prípustnosť dovolania proti tejto časti rozsudku treba posudzovať podľa § 239 O.s.p., nie podľa § 238

O.s.p. Ide totiž o rozhodnutie, ktoré má povahu uznesenia v zmysle § 167 ods. 1 O.s.p., a to aj v prípade, že je pojaté do rozsudku o veci samej. Ani v takom prípade nezmení rozhodnutie o trovách konania svoju procesnú povahu, a preto z hľadiska prípustnosti dovolania treba na neho hľadiť ako na uznesenie. Ustanovenie § 239 ods. 3 O.s.p. ale výslovne ustanovuje, že predchádzajúce odseky 1 a 2 (prípúšťajúce dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu) neplatia, ak ide o uznesenie o trovách konania. Prípustnosť dovolania žalovaného nemožno teda vyvodiť ani z ustanovení § 239 O.s.p.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., resp. § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

Z vymenovaných procesných väd je v dovolaní výslovne namietaná vada konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p., t.j. že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Pod odňatím možnosti pred súdom konať v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť taký vadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. V zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv (napr. právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom - § 41 O.s.p., nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy - § 44 O.s.p., vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali - § 123 O.s.p., byť predvolaní na súdne

pojednávane - § 115 O.s.p., na to, aby im bol rozsudok doručený do vlastných rúk - § 158 ods. 2 O.s.p.).

Pokiaľ žalovaný tvrdí, že súdy nevykonali ním navrhované dôkazy, dovolací súd považuje za potrebné pripomenúť, že vo svojich ostatných rozhodnutiach už niekoľkokrát vyslovil, že nevykonanie dôkazov navrhnutých účastníkom nie je postupom, ktorým súd odníma účastníkovi možnosť konať pred súdom (pozri napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. marca 1992 sp.zn. 4 Cdo 6/1992, uverejnené v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky, ročník 1993, zošit č. 3-4, str. 127, pod por.č. 37/1993). Dovolací súd v predmetnej veci nevidí žiaden dôvod, pre ktorý by sa mal odchýliť od uvedeného záveru.

V zmysle § 132 O.s.p. dôkazy hodnotí súd podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci. Nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 O.s.p.. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov, môže byť jeho rozhodnutie z tohto dôvodu vecne nesprávne, no táto skutočnosť ešte sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. (pre úplnosť treba dodať, že nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je samostatným dovolacím dôvodom ani vtedy, keď je dovolanie procesne prípustné – vid' § 241 ods. 2 písm. a/ až c/ O.s.p.).

Vadu konania v zmysle § 237 O.s.p. neboli spôsobilé založiť ani právne závery, na ktorých založili súdy svoje rozhodnutia. Právne posúdenie veci súdom je realizáciou jeho rozhodovacej činnosti a nemôže zakladať dôvod prípustnosti dovolania podľa § 237 O.s.p., pretože právnym posudzovaním súd nemôže založiť žiadnu procesnú vadu, ktorá je uvedená v tomto ustanovení. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť

rozhodnutia). I keby teda tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľom vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Keďže ustanovenia § 237, § 238 ods. 1 – 4 O.s.p. a § 239 ods. 3 O.s.p. dovolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 6. júna 2008, sp.zn. 3 Co 42/2008 nepripúšťajú, bolo potrebné tento opravný prostriedok odmietnuť podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. Vzhľadom na to Najvyšší súd Slovenskej republiky, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nemohol sa zaoberať napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešným žalobkyniam 1/, 2/ vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky im však žiadne trovy dovolacieho konania nepriznal z dôvodu, že v dovolacom konaní im žiadne trovy nevznikli.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 6. mája 2009

JUDr. Ladislav G ó r á s z, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Nina Dúbravčíková